

Kliimaministri määruse
„Keskkonnaministri 28. mai 2013. a määruse nr 30 „Jahipidamisõiguse tasu suurus, selle maksmise ja maksmise kontrollimise kord“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnatasude seaduse § 12¹ lõike 2 alusel kehtestatud keskkonnaministri 28. mai 2013. a määrust nr 30 „Jahipidamisõiguse tasu suurus, selle maksmise ja maksmise kontrollimise kord“ (edaspidi *määrus nr 30*). Muudetakse jahipidamisõiguse tasu suurust, täpsustatakse selle tasu maksmise võimalusi ning maksmise kontrollimise korda.

Määruse eelnõu ja seletuskirja valmistas ette Kliimaministeeriumi metsaosakonna jahinduse nõunik Aimar Rakko (aimar.rakko@kliimaministeerium.ee, tel 626 9104. Õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna juhataja Eda Pärtel (eda.partel@kliimaministeerium.ee: 5097751). Keeletoimetaja oli Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeletoimetaja Aili Sandre (aili.sandre@just.ee, 5322 9013).

2. Määruse eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist ja seitsmest punktist. Jahipidamisõiguse tasu suurenemisega ajakohastatakse 11 aastat muutmatuna püsinud tasu määr. Jahipidamisõiguse ostmise ja kontrolliga seotud muudatuste vajadus tuleneb jahipidamisõiguse ja kalapüügiõiguste ostmise üleminekuga uuele müügiplatvormile (kalaluba.ee ja jahiluba.ee). Seetõttu kaovad ka mõned senised jahipidamisõiguse müügikanalid (käsimüük, infoliini müük, mobiilimakse).

Paragrahvi 1 punktis 1 muudetakse jahipidamisõiguse tasu suurus 10 eurolt 20 eurole aastas.

Füüsilisel isikul tekib jahipidamisõigus, kui ta omab jahipidamiseks vajalikke dokumente, mis tõendavad, et ta on saanud nõuetekohase ettevalmistuse ning ta on maksnud riigieelarvesse jahiseaduse § 7 lõikes 1 sätestatud jahipidamisõiguse tasu. Keskkonnatasude seaduse § 12¹ lõike 3 alusel on jahipidamisõiguse eest võetava tasu alammäär 10 eurot ja ülemmäär 25 eurot aastas.

Jahipidamisõiguse tasu suurus 10 eurot on kehtinud alates jahiseaduse vastuvõtmisest 2013. aastal. Kuna kulutused jahinduse valdkonna arendustele on inflatsiooni tõttu kasvanud, on ka jahipidamisõiguse tasu suurust vaja sellele vastavalt teatud aja tagant ajakohastada.

Jahipidamisõiguse tasu on loodusvarade kasutusõiguse tasu, mida makstakse riigieelarvesse ning kasutatakse keskkonnatasude seaduse kohaselt jahiulukiasurkondade kaitseks. See hõlmab endas nii infosüsteemide arendust (JAHIS, METSIS), teabe levitamist (ajakiri „Jahimees“, Eesti Jahimeeste Seltsi koduleht), Eesti esindamist rahvusvahelistes jahindusorganisatsioonides (FACE, CIC) kui ka koostööd kogukondlikul tasemel.

Jahipidamisõiguse tasu kehtestati 2013. aastal, mil see asendati 2003–2013. aastal kehtinud jahiseaduse alusel kehtestatud jahipiirkonna kasutusõiguse tasuga.

Tabel 1. Jahipidamisõiguse tasu laekumised eurodes aastatel 2013–2023. Allikas: Kliimaministeerium.

Aasta	Eesti elanikud	Välismaalased	Laekunud tasu kokku
2013	andmed puuduvad		121 700
2014	81 566	47 730	129 296
2015	91 040	42 400	133 440
2016	88 610	39 520	128 130
2017	91 850	36 700	128 550
2018	93 810	31 020	124 830
2019	94 700	31 900	126 600
2020	93 540	9 900	103 440
2021	90 720	22 120	112 840
2022	88 210	27 590	115 800
2023	90 640	28 980	119 620

Eestis kehtiv jahipidamisõiguse tasu on piirkonna riikide seas üks väiksemaid. Balti riikidest on erandiks Leedu, kus 2020. aastal jahipidamisõiguse tasu kaotati ja asendati see jahimaa kasutusõiguse tasuga. Pärast jahipidamisõiguse tasu tõstmist 20 eurole jääb see siin jätkuvalt alla meie naaberriikides kehtivatele määradele.

Tabel 2. Jahipidamisõiguse tasu määrad Eesti lähiriikides.

Riik	Periood	Kohalik elanik	Välismaalane	Soodustused	Märkused
Läti	Aasta	30	200		Välismaalasele 1 päev 30, 10 päeva 70 eurot.
Leedu		Puudub	Puudub	Puudub	Oli varem 5–25 eurot, 2020. aastal kaotati ja asendati jahimaa kasutusõiguse tasuga. Sama süsteem, mis kehtis Eestis enne 2013. aastat.
Soome	Aasta	39	39	Alaealine 20 eri	
Rootsi	Aasta	40	40	Puudub	
Eesti	Aasta	10	10	Puudub	

Punktis 2 täpsustatakse jahipidamisõiguse tasu maksmise sagedust ja jahipidamisõiguse kehtima hakkamise tingimust. Jahipidamisõiguse tasu saab maksta üks kord aastas (365 päeva jooksul) ning seda tuleb teha enne jahipidamisõiguse kasutama asumist.

Punktiga 3 muudetakse jahipidamisõiguse maksmise maksekanaleid, milleks on internetimakse või SMS-makse. Muudatus tuleb uuele jahipidamisõiguse müügiplatvormile üleminekust (jahiluba.ee senise pilet.ee asemel) ning sellega seoses ka mõnede maksekanalite kadumisega (käsimüük, infoliini müük, mobiilimakse). Konkreetsed juhised internetimakse või SMS-makse tegemiseks avaldatakse Kliimaministeeriumi ja Keskkonnaameti veebilehel.

Punktis 4 täpsustatakse maksekanalite loetelu ning kohustuslike andmete loetelu, mida tuleb

jahipidamisõiguse ostmisel internetimakse või SMS-makse puhul märkida Eesti isikukoodita isikutel. Jahipidamisõiguse tasu maksmisel isiku üheseks tuvastamiseks tuleb Eesti isikukoodita isikul märkida ees- ja perekonnanimi, sünniaeg ning elukohariigi nimetus. Riigi nimetuse märkimisel tuleb kasutada ametlikku kahetähelist lühendit ehk riigikoodi¹. Konkreetsed juhised on Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi kodulehel.

Punktis 5 lisatakse § 3 lõige 4, millega täpsustatakse jahipidamisõiguse kehtima hakkamist. Jahipidamisõigus tekib üks tund pärast selle eest tasu maksmist (SMS-makse) või muust tasu maksmisel (internetimakse) määratud kuupäevast tulevikus. Maksimaalselt saab loa kehtivuse algusaja määrata ette kuni 30 päeva ostmise kuupäevast alates. Puudub vajadus jahipidamisõigust pikalt ette osta, sest nende õiguste hulk pole piiratud ja nende ostmiseks on loodud lihtsad ja käepärased võimalused. Määramata perioodiks etteostmisel on oht, et see ostetakse ekslikult ette kaugemasse perioodi ja nii võib tekkida olukord, kus jahti peetakse tegelikult ilma jahipidamisõiguse tasu maksmiseta. Osta ei saa jahipidamisõigust kui kehtiva õiguse lõppemiseni on rohkem kui 30 päeva.

Punktiga 6 täpsustatakse jahipidamisõiguse eest tasumise kontrollimist. Jahipidamisõigust peab seda omav isik tõendama isikut tõendava dokumendi alusel. Keskkonnaamet kontrollib jahipidamisõiguse kehtivust jahipidamisõiguste registriks oleva teadus- ja harrastuskalapüügi andmekogu kaudu.

Punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks § 4 lõige 2. Säte käsitles välismaalaste jahipidamisõiguse kontrollimist, kuid nüüdsest toimub see samadel alustel kui Eesti elanikel. Seetõttu kaob ära vajadus seda eraldi reguleerida.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus määruse eelnõus käsitletud küsimusi ei reguleeri.

4. Määruse mõju

Määruse mõju sihtrühm on jahipidamisega tegelevad naised ja mehed ehk kütid, keda on Eestis ca 15 000. Jahipidamisega aktiivselt tegutsevad ja seetõttu ka jahipidamisõiguse tasu maksab ca 9000 kütti, kellele lisanduvad ca 3000 välismaalasest jahituristi. Määrusel ei ole mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Jahipidamisõiguse tasu tõstmise sotsiaalne mõju on marginaalne, tõus 10 euro võrra aastas ei suurenda jahipidamisega tegelevate isikute väljaminekuid oluliselt ega sunni ka kedagi seetõttu sellest hobist loobuma. Pigem võimaldab sektoris täiendavalt laekuv raha viia ellu erinevaid jahinduse valdkonna arendusi (jahidokumentide ja jahilubade infosüsteemid JAHIS ning METSIS), luua ja levitada erinevaid jahipidamisega seotud infomaterjale (ajakiri „Jahimees“, määravad, õppematerjalid jne) ning suunata täiendavaid vahendeid jahinduse järelevalvesse, sh ennetusetegvusse, et vähendada jahindusega seotud keskkonnarikkumiste arvu. JAHIS infosüsteemi arendused võimaldavad muuhulgas saata jahimehele automaatteavitusi jahipidamisõiguse aegumise kohta, mis omakorda aitab teadmatusest toime pandud rikkumiste hulka vähendada. Seetõttu on ka Keskkonnaametil vaja nende rikkumiste tuvastamiseks ja menetlemiseks kulutada senisest vähem ressursse.

Ülejäänud määruse muudatused on tehnilist laadi ega oma üheski mõjuvaldkonnas olulist mõju.

¹ Riikide koodid on leitavad siit: [Väljaannete talitus – Institutsioonidevaheline stiilijuhend – Lisa A5. Riikide, territooriumite ja väeringute nimistu \(europa.eu\)](#).

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi ega nõua lisakulutusi riigieelarvest. Määruse rakendamisel kasvab riigieelarvesse laekuva jahipidamisõiguse tasu 120 000 eurolt kuni 300 000 euronni aastas. Seda eeldusel, et taastub ka välismaalastest jahituristide osakaal vähemalt koroonapandeemia eelsele tasemele ehk ca 35%-ni tasu maksjatest. 2023. aastal oli see 24%, 2020. aastal 9%. Ilma jahituristide osakaalu kasvuta jääb jahipidamisõiguse tasu aastane laekumine 2023. aasta vastavate näitajate põhjal ca 50 000 euro võrra väiksemaks.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, v.a § 1 lõige 1, mis jõustub 1. jaanuaril 2025.

7. Eelnõu koostamine

Eelnõu esitatakse ministeeriumitele koostamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu, samuti edastatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Eesti Jahimeeste Seltsile.